USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě projednal dne 19. prosince 2024 v neveřejném zasedání **stížnost odsouzeného A. P. Š., narozeného xxx** xxx, nyní ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Heřmanice, proti usnesení Okresního soudu v Ostravě ze dne 18. října 2024, č. j. 0 PP 194/2024-37, a rozhodl

takto:

Podle § 149 odstavec 1 trestního řádu se z podnětu stížnosti odsouzeného A. P. Š., narozeného xxx, **napadené usnesení** Okresního soudu v Ostravě ze dne 18. 10. 2024, č.j. 0 PP 194/2024-37, **ruší** a podle § 149 odstavec 1 písmeno b) trestního řádu se **uvedenému okresnímu soudu ukládá, aby o věci znovu jednal a rozhodl**.

Odůvodnění:

1. Citovaným usnesením Okresního soudu v Ostravě (*č.l. 37-38*) bylo podle § 88 odst. 1 písm. b), odst. 3 trestního zákoníku, a contrario, rozhodnuto o zamítnutí návrhu odsouzeného A. P. Š. na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, který vykonává na základě rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 24. 7. 2023, sp. zn. 28 T 10/2019.

2. Uvedené rozhodnutí nenabylo právní moci, jelikož bylo v zákonné lhůtě napadeno stížností odsouzeného (*č.l. 40*). Opravný prostředek byl následně také odůvodněn podáním doručeným okresnímu soudu dne 3. 12. 2024 (*č.l. 50 - 54*) a dále pak krajskému soudu dne 16. a 18. 12. 2024. K odůvodnění soudu, že se jmenovaný stále nachází ve II. prostupné skupině vnitřní diferenciace, bylo zdůrazněno, že do I. prostupné skupiny se může odsouzený dostat až po výkonu jednoho roku přímého výkonu trestu, do kterého se nezapočítává vazba, nicméně v dodatku stížnosti adresovaném krajskému soudu již odsouzený uvádí, že k tomuto přeřazení došlo 9. 12. 2024, o čemž se ale potvrzení odsouzenému nevydává. Dále zdůraznil, že celkově vykonal více než 2 roky trestu odnětí svobody a byl pouze kázeňsky odměňován, taktéž nebylo okresním soudem rozveden předpoklad vedení řádné života na svobodě pro případ podmíněného propuštění. Soud také nezohlednil, že od spáchání trestné činnosti uplynula doba 10 let, kdy v mezidobí se nedopustil žádné trestné činnosti v České republice ani v Polsku. Taktéž mu dle některých rozhodnutí Ústavního soudu nebyl sdělen návod, jak by se měl dále ve výkonu trestu chovat a co se od něj ještě očekává, aby měl příště vyšší šanci na podmíněné propuštění. Odsouzený v závěru konstatoval, že jím získané kázeňské odměny a celkové hodnocení věznice potvrzují, že se choval vzorně a také prokázal své polepšení. Navrhuje proto, aby bylo usnesení Okresního soudu v Ostravě zrušeno, a krajský soud sám jeho návrhu vyhověl.

3. Předně krajský soud konstatuje, že stížnost byla odsouzeným podána včas, dotyčný je ze zákona osobou oprávněnou a stížnost směřuje proti rozhodnutí soudu I. stupně, kde trestní řád stížnost připouští. Proto krajský soud jakožto nadřízený orgán při rozhodování o opravném prostředku ve smyslu § 147 odst. 1 písm. a) a b) trestního řádu (dále jen tr.ř.) přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo.

4. Procesnímu postupu soudu I. stupně nelze vytknout ničeho, když řízení bylo vedeno na podkladě návrhu odsouzeného na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (*č.l. 5*), o návrhu bylo dne 18. 10. 2024 konáno veřejné zasedání (*č.l. 32-35*), jehož průběhu se odsouzený účastnil, byl obeznámen s předmětem řízení, řádně poučen a měl možnost se k věci vyjádřit. Současně s tím soud I. stupně opatřil a provedl listinné důkazy, vyslechl odsouzeného, k dispozici měl i vyjádření vychovatele příslušné věznice k aktuálním údajům (viz svědek Zdeněk P.). Zajištěno bylo tlumočení do rodného jazyka odsouzeného. V závěru veřejného zasedání intervenující státní zástupkyně ani odsouzený neměli návrhy na doplnění dokazování. Konečně i odůvodnění napadeného usnesení splňuje kritéria uvedená v § 134 odst. 1, odst. 2 tr.ř., je obsahově dostatečné a obecně přezkoumatelné.

5. V návaznosti na rozhodnutí okresního soudu a uplatněné stížnostní námitky krajský soud dospěl k níže uvedeným závěrům.

6. Odsouzený splnil formální podmínku v podobě výkonu nejméně jedné třetiny uloženého trestu, kdy tento moment nastal k 2. 7. 2024 při intervalu věznění od 2. 11. 2022 do 2. 11. 2027. K datu 2. 7. 2024 tudíž vykonal 20 měsíců z celkově uloženého trestu ve výměře 60 měsíců (5 let).

7. Další dvě podmínky pro případné podmíněné propuštění jsou vymezeny v úvodu § 88 odst. 1 tr. zák. tak, že soud může odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže: *odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností, prokázal polepšení, * a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život.

8. Zdůrazňuje se, že všechny tři uvedené podmínky jsou obligatorní (povinné), tudíž splněny musí být kumulativně a bezezbytku.

9. Jde-li o samotný výkon trestu, s touto materií se okresní soud vypořádal především v bodě 12. odůvodnění svého rozhodnutí, kdy konstatoval, že i když k osobě odsouzeného není negativních poznatků, existují zde momenty, které pro podmíněné propuštění nesvědčí a návrh odsouzeného byl proto vyhodnocen jako předčasný. V těchto souvislostech byl zmíněn charakter trestné činnosti, pro kterou byl jmenovaný odsouzen a dále to, že v době rozhodování okresním soudem nevykonal ani dva roky z celkově uloženého trestu odnětí svobody, navíc část trestu byla pokryta vazbou, tudíž v přímém výkonu trestu odnětí svobody je necelý jeden rok. Navíc se odsouzený stále nalézá ve II. prostupné skupině vnitřní diferenciace. Dále okresní soud zmiňuje, že vyhovění návrhu není automatickým a dotyčný musí svým příkladným a vzorným výkonem trestu dokázat, že si uvědomuje škodlivost své trestné činnost, že došlo k jeho vnitřní proměně a skutečnému polepšení, a že si podmíněné propuštění zaslouží. K tomu ale dle názoru soudu doposud nedošlo, protože jím vykonávaný trest nevybočuje z běžného průměru a zatím ani nedocílil přeřazení do I. prostupné skupiny vnitřní diferenciace.

10. Výše uvedené hodnocení považuje stížnostní soud za problematické, neboť nereflektuje všechny právně významné pozitivní momenty na straně odsouzeného a jeho výkonu trestu, některé údaje jsou naopak přeceňovány, navíc v mezidobí s nemalou pravděpodobností došlo k podstatné změně v rámci výkonu trestu odsouzeného, která nemohla být okresním soudem pojata do jeho úvah a následného rozhodnutí, a přitom jde o skutečnost významnou, na níž okresní soud opakovaně poukazuje.

11. Je skutečností, že A. P. Š. byl odsouzen pro poměrně závažnou trestnou činnost majetkové povahy, ale okresním soudem bylo zcela opomenuto, že tato spadá do období června až srpna roku 2012, tedy od jejího spáchání uplynula doba delší 12 let, navíc šlo ohledně právní kvalifikace o pomoc k trestnému činu, tudíž odsouzený nebyl přímým pachatelem trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Zejména uvedený časový odstup je zapotřebí dále vnímat v kontextu toho, že odsouzený je osobou, která byla na území české republiky odsouzena pouze v tomto jediném případě a v jeho opisu rejstříku trestu z domovského státu, tj. v Polské republice, není uveden záznam žádný. Zjevně tudíž z jeho strany šlo o ojedinělý exces z jinak řádného života,

který spadá do období poloviny roku 2012, jak již uvedeno. Od té doby není k jeho osobě žádných negativních zpráv. Vlastní výkon trestu odnětí svobody je také naprosto bezproblémový, dotyčný nebyl kázeňsky trestán, má několik pozitivních poznatků, jako zahradník se stará o kultivování venkovních prostor věznice, dle možností absolvoval stanovené aktivity a kurzy a věznice uzavírá, že si vytvořil podmínky pro podmíněné propuštění. Dále se zdůrazňuje, že dle tvrzení odsouzeného došlo v první dekádě prosince 2024 k jeho přeřazení do I. prostupné skupiny vnitřní diferenciace.

12. Skutečnosti stručně naznačené v předchozím odstavci vedly krajský soud k závěru, že napadené usnesení okresního soudu nemůže aktuálně obstát a stížnostním námitkám zapotřebí přiznat určitou relevanci. Protože byla zjištěna nová podstatná okolnost, která může mít vliv na rozhodnutí, ta ale musí být verifikována adekvátním dokazováním, a současně odůvodnění okresního soudu nevyznívá v závěrečném hodnocení zcela přesvědčivě, když byly opomenuty některé nikoli nevýznamné momenty vážící se k odsouzení a osobě odsouzeného, bylo krajským soudem rozhodnuto podle § 149 odst. 1 tr.ř. o zrušení napadeného usnesení ze dne 18. 10. 2024 a zároveň podle § 149 odst. 1 písm. b) tr.ř. příslušnému okresnímu soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

13. Předně bude muset být dokazování doplněno o vyžádání aktuální zprávy z věznice, v níž odsouzený trest vykonává, která by měla zahrnovat především období od října 2024 do doby zpracovaní, a v níž by měly být zachyceny v mezidobí nastalé změny na straně odsouzeného (kázeňské odměny, kázeňské tresty, přeřazení do jiné skupiny v rámci vnitřní diferenciace, absolvování aktivit a kurzů, případné pracovní zařezaní, a podobně), včetně stanoviska věznice, zda dle jejich parametrů je u odsouzeného účel trestu naplňován a zda věznice stále setrvává na závěru, že si dotyčný vytvořil podmínky pro podmíněné propuštění. Samozřejmě bude též na soudu I. stupně, aby případně realizoval i další dokazování, které bude považovat za potřebné pro své rozhodnutí.

14. Teprve poté, a po provedeném veřejném zasedání, v němž by měl odsouzený potvrdit již dříve uváděné možnosti bydlení a zaměstnání, případně dalšího zázemí pro případ podmíněného propuštění, přistoupí okresní soud k pečlivému vyhodnocení podmínek, které se obligatorně váží k návrhu na podmíněné propuštění. Vedle toho, co již bylo soudem posuzováno, neměly by být opomenuty skutečnosti uváděné krajský soudem k trestné činnosti odsouzeného, době jejího spáchání, počínání odsouzeného v mezidobí, tj. od ukončení trestné činnosti do nástupu trestu, měla by být hodnocena trestní minulost jmenovaného jako celek atd. Významným bude také objektivní vyhodnocení celého dosavadního výkonu trestu, včetně skutečností nově zjištěných, kdy bude v neposlední řadě přihlédnuto k tomu, že v době nového rozhodování dozajista uplyne další nikoli zanedbatelný úsek výkonu trestu (2. 5. 2025 - polovina trestu).

15. Dospěje-li okresní soud k negativnímu rozhodnutí, pak přesvědčivým způsobem vyloží, která ze zákonných podmínek nebyla ze strany odsouzeného splněna, a z jakých konkrétních důvodů, a v návaznosti, co se od něj do budoucna v dalším průběhu výkonu trestu očekává (v intencích některých rozhodnutí Ústavního soudu), aby napříště jeho šance na vyhovění návrhu, bude-li o podmíněné propuštění nadále usilovat, byly vyšší.

16. Pakliže rozhodnutím bude návrhu odsouzeného vyhověno, neměl by okresní soud opomenout, že dotyčný je cizím státním příslušníkem, který v případě propuštění hodlá odcestovat a dále žít v domovském státě (Polská republika). V současné době je obecně přijímán právní názor, že podmíněné propuštění cizince je možné, nicméně otázkou zůstává, kterak sledovat vedení řádného života takové osoby v průběhu zkušební doby, jejíž stanovení je nedílnou součástí takového rozhodnutí. Totéž dozajista platí o případných povinnostech a omezeních, která mohou být podmíněně propuštěnému uložena, byť by šlo o záležitost poměrně nepraktickou. Právní úprava neskýtá dostatečných vodítek pro řešení této problematiky a dokonce ani rozhodnutí Ústavního soudu nejsou jednotná a nabízí více variant řešení. Východiskem se zdá být u cizinců, kteří jsou státními občany státu, který ratifikoval Evropskou úmluvu o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli z 30. 11. 1964 (publikováno po č. 75/2002 Sb.

m. s.), postup dle této úmluvy. Také úvahy na předložené téma bude nanejvýš vhodné vtělit alespoň v elementární rovině do odůvodnění rozhodnutí okresního soudu a tyto by měly navazovat na primární zjištění, zda Polská republika uvedenou úmluvu ratifikovala.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

Ostrava 19. prosince 2024

Mgr. Martin Kaňok v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Čadová.